

Na Gôchach

Witôj! Jô jem Paülëna. Móm 11 lat. Rôd spiéwóm, czëtóm ksążczy, kòchóm mòté pùjczy, ale nôbarzi w swiece widzy mie sã pòznôwanié nowëch mòłów.

– Klasowé wanodzi? – baro je lubiã!
– Wëjazdë za miasto ze starszima? – to je cos dlô mie!
– Piechtné rézë pò lasowëch stegnach? – ni mògã sã doczekac!

Ju w trzeczy klasie ju so ùdbała, że jak bãdã dozdrzeniałô, to òstónã prowadnikã i pilotã wanogów. Chcã pòkazëwac jinszim, **jaczi naji swiat je czekawi i bëlny**. Jô pòznała ju wiele nadzwëkòwëch mòłów i przeżëta czile czekawëch przigòdów. Ò jedny z ni chcã wama dzysô òpòwiedzec!

Łoni mòji starszi ùdbelë so, że pòczãtk latowëch feriów spãdzymë nad kaszëbsczima jezorama. Më pòjachelë całã familiã (mòji starszi, jô i mój młodszi bracy na Krësztôf) na Gôchë.

Terô wierã mëslita nad tim, co to sã Gôchë? Ju wama gòdóm! To regiòn na Kaszëbach, jaczi je w gminie Lëpińce, w bëtowsczim pòwiece. Na tëch terenach je wiele lasów i jezór. Zemie sã tam baro piòszczëté, ale nie felëje łãków i pòłów. Na Gôchach gbùrzë czãsto mieszkajã na tak pòzwónëch pùstkach. Stòwiajã chcëce krótkò swòjich zemiów, ale dalek òd wikszich wsów. W taczim prawie gòspòdarstwie më spãdzëlë

całi tidzën. Jesmë mieszkelë blëskò lasa. Më ni mielë internetu ani telewizje! Pò ògardze chòdzëtë kùrë i skòkałë truse. Na sprawùnczi, do nôblëższégò krómù, më mùszelë jezdzc pólnyma drogama wnet 10 kilométrów.

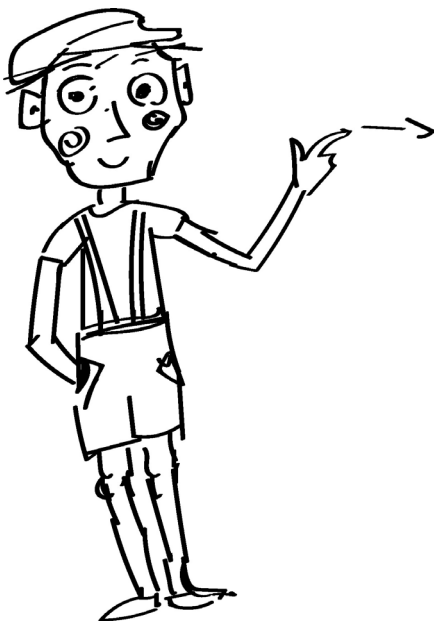
– Całi tidzën bez internetu? I të jes nie ògtëpiała? – mòzeta zapëtac.

Je wiedzec, że nié! Jô miała wiele zajãców i nie sygłò mie nawetka czasu, żebë òtemknãc swòjã lubòtnã ksążkã. Przeżëta jem téz jednã magicznã przigòda. Terô wama ò ni òpòwiém...

W dodómkù na Gôchach jô nalazła mapã òkòlégò. Jem jã przesztudërowała i trzecégò dnia ùrlopù jô namówiła starszych na piechtnã wanogã. Najim célã bët dzejajãcy jesz stòri młin w **Hamer Młinie**, zwónym w òkòlim prosto **Hamrã**. Bez problemu jesmë tam doszlë, zbierajãcë òb drogã pësznë jagòdë. Òkòma młëna płënałã rzëka. Më sedlë na ji brzegù, żebë òdetchnãc. Kartã [pòl. mapa] jô pòložëta na tròwie. Czedë jesmë chcelë wracac dodóm, jô òdkrëta, że karta zdzinãta!

- To gwës Krësztof sã niã bawił, a pózni jã zgùbił! - jô zacząłã òbwiniac bracyńã.
 - To nié jô! - bronil sã Krësztófk.
 - I co terô? Jak wrócymë dodóm? Ni mómë kartë ani telefónów z nawigacją - rzekł kãsk wërzasłi tatã.
 - Jô wama pòmògã - jesmë ùczëlë cëchi i pisklëwi głós. Nògle stanął przed nama môłi knòp. Wëzdrzòł kãsk jak... Pinokio.
 Pòwiedzòł, że sã zwie **Chòjnowi Mòrcën**. Wëtlómacził, że mieszkò tu òd wiele lat. Miòł czedës tatka, chtëren gò wërzezbił, ale terô je ju sóm i pòmògò lëdzóm w pile [pòl. tartak], jakò je terô w Hamer Młinie. Rzekł téz nama, że najã kartã ùkradłë kròsniãta. Kòzòł nama nalezc w lese Bòrowã Cotkã, chtërna pòradzy, jak mòzemë wińc z tegò lasa.

Chòjnowi Mòrcën

Më ze zdzëwieniò ni mòglë równak rëgnãc z môla...
 - Môłi, drzewiany i na dodòwk gòdajãcy knòp? Co to za szpòrtë?

Ale to nie bëtë szpòrtë.

Bòrowã Cotkã jesmë znalezlë zarò pò wëndzenim do lasa. Zaprowadzëła naju do drzewianégò kòscoła w **Bòrzëszkach** (na Gòchach gòdò sã: Bòrëszkach).

Òb drogã szedł z nama Chòjnowi Mòrcën. Më bëlë ùmãczony i kãsk wërzasłi. Słunce mòcno grzało, ale stëdzył naju lubczy wiater.

- To **Szëmich**. Ùkòzka, jakò sprowòdzò taczi bëlny wiaterk. Wierã Bòrowò Cotka pòprosëła gò, żebë nama dòł përzna òddichnieniò - wëtlómacził drzewiany knòp. Zarò jem sã pòczëła lepi i barzi redotno. Jô zacząłã nawetka rwac kwiatë z pòla, jacé bëło kòl drodзи.

- Mie dotikòj tëch kwiatów. W pòlu mòże sã tacëc **Żëtnò Baba**. Je baro niebezpiecznym stròszkã - rzekł mie Mòrcën.

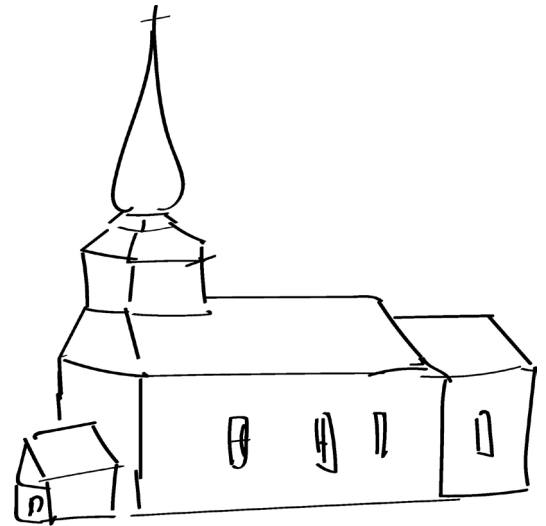
W ti chwilë tatã dozdrzòł, że cos sã rëszò w zëce. Wërzasłi më zacząłë ùcekac. Jesmë bieglë długò i zatrzymelë sã dopiërze w Bòrzëszkach. Zarò jesmë weszlë do tamecznégò drzewianégò kòscoła pw. sw. Mòrcëna. Bënë jesmë sã ùspòkòjilë i zacząłë pòdzëwiac wëstrojenié. Tatã bëł òczarzony architekturã ti swiãtницë. Dozdrzòł partãczenia balków zwóné „jaskùlczim ògónã”. Mëmka òbzërała rzezbionã ambónã. Dała bòczenié na to, że je nad niã baldach, a na nim herbë tuwòtëszich rodów. Na szczescé jô miała

Szëmich

przë sobie fòtograficzny aparat i zrobiła czile òdjimków. Terô mòżemë zbadérowac, do kògò òne nôleżą.

Jô z Krësztofką pòdzëwiała jiné rzezbë. Nôbarżi widzała sã nama pieta. Je to rzeźba, jakô przedstôwiô Matkã Bòskã trzimającã na kòlanach ùmartégò Jezësa. Ta z **kòscoła w Bòrzëszkach** je òsoblëwô. Marija pòdnôszô rãce do górë, do Bòga. Je to znak mòdlëtwë. A Jezës je taczi malińczi jak dzecãtkò. W ksążkach pietë wëzdrzą czësto jinaczi. Sã kòmùdné i je widzec na nich wiele cerpieniô. Tuvò Matka Bòskô zdôwô sã spòkójnô, a mòże nawetka përzniã sã ùsmiéchô.

Òbzérajacë bënë kòscoła më zabëlë ò najim strachù i ò kaszëbsczich strôszkach. Chòjnowégò Mòrcëna téż ju nie bëło. Gwësno wëszedł krëjamkò i wrócył do swòjégò lasa.

Póznijesmé mëslëlë, czë naja przigòda pò prôwdze sã wëdarzëła. Jô próbòwała rozrzeszëc tã wëzgòdkã òbzérajacë òdjimczi. Na jednym z nich jem dozdrzała czerwònã czòpkã i môłą rãczkã, jakô trzimie mòjã kartã!

Terô wiém ju na gwës, że Kaszëbë sã magiczné i je w nich wiele krëjamnotów.